

Datum
2021-02-18

Diarienummer
2020-0185

Er referens
S2020/09173

Socialdepartementet

Efterlevandestöd för barn som får vård eller boende bekostat av det allmänna (Ds 2020:27)

5.1 Efterlevandestöd ska inte lämnas när barn har vård eller boende enligt LSS eller inom socialtjänsten.

ISF tillstyrker förslaget att efterlevandestöd inte ska lämnas när barn har vård eller boende enligt LSS eller inom socialtjänsten.

5.2 Underrättelse till utbetalande myndigheter.

ISF tillstyrker förslaget att en kommun ska lämna uppgift till Försäkringskassan respektive Pensionsmyndigheten när insats om vård eller boende till barn med underhållsstöd eller efterlevandestöd påbörjas och avslutas. Men ISF vill även lämna följande synpunkter på förslaget.

ISF anser att en förutsättning för att indrag ska kunna ske på ett ändamålsenligt sätt är att det finns bestämmelser i enlighet med de som är föreslagna i 110 kap. 1 och 37 a §§ socialförsäkringsbalken (SFB). Detta får till följd att bestämmelsen i 2 § förordningen (1996:1036) om underhållsstöd ska upphävas. Samtidigt kan konstateras att 2 § förordningen om underhållsstöd även innehåller en upplysningsskyldighet för den som är ansvarig för inrättningen där ett barn är placerat. Att upplysningsskyldighet upphävs för den som är ansvarig för inrättningen är inte närmare kommenterat eller analyserat i skrivelsen.

5.3 Övergångsbestämmelser

ISF tillstyrker att de föreslagna bestämmelserna ska träda i kraft den 1 januari 2022 och att de äldre bestämmelserna ska gälla för de insatser som har påbörjats före ikraftträdandet.

Konsekvensbedömning

Det införs en skyldighet för kommuner att informera Pensionsmyndigheten om att ett barn placeras. I ISF:s pågående arbete med ett uppdrag från regeringen angående socialförsäkringsförmåner till placerade barn har det kommit signaler om att de underrättelser kommunerna ska skicka när barn med underhållsstöd placeras i vissa fall sker så sent att underhållsstöd har betalats ut trots att det inte längre har funnits rätt till ersättningen.

Det framgår i 108 kap. 2 § andra stycket SFB att ersättning som betalats ut med för högt belopp kan krävas åter om den som har fått ersättningen har insett eller skäligen borde insett detta. En konsekvens av regeländringen är att fler barn får indraget efterlevandestöd. Om Pensionsmyndigheten inte får information om placeringen i rätt tid kan det få till följd att efterlevandestöd betalas ut utan att barnet har rätt till det under förutsättning att en förmyndare eller barnet själv inte informerar myndigheten om de ändrade förhållandena.

En fråga som uppstår är: Hur är bestämmelserna om återkrav tänkta att tillämpas i dessa fall, och närmare bestämt, har en förmyndare eller en placerad artonåring skälig anledning att anta att det inte längre finns rätt till förmånen på grund av placeringen? Konsekvenserna kan vara avsevärda på individnivå även om det inte rör sig om ett stort antal barn.

Dessa frågor är inte närmare analyserade i promemorian och konsekvenserna är inte berörda.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Eva-Lo Ighe. Utredaren Hanna Forsell har varit föredragande. I beredningen har också utredaren Elisabeth Frid deltagit. Vid den slutliga handläggningen har chefsjuristen Anna Samuelsson, den administrativa chefen Annika Stegarp Perman, HR-ansvariga Caroline Carlsson samt enhetscheferna Ola Leijon, Pererik Bengtsson och Mats Granér deltagit.

Eva-Lo Ighe